

Szovjet hadgyakorlatok

● **Moszkva (TASZSZ)**
 Ukrajna és Belorusszia területén szovjet hadgyakorlatok kezdődtek. A TASZSZ külön tudósítója jelenti a színhelyről, hogy a gyakorlaton — amely mereteit és a benne résztvevő csapatok számát tekintve legnagyobb az utóbbi évek szovjet hadgyakorlata között — valamennyi fegyverem képviselve van.

Az erdő, amely pusztának és mozdulatlanoknak tűnik, tele van tankokkal, páncélos szállítóautókkal, rakétaállásokkal. Az egész gyakorlat — állapítja meg a külön-

tudósító — a szovjet hadsereg teljes gépesítésének szemléltető bizonyítéka. Az összes műszaki feladatokat — beleértve a hidak felállítását, az átkelést és az útépitést — gépekkel oldják meg.

A tudósító megfordult egy hadosztály törzs sátrában, amely méreteit tekintve filmszínházra emlékeztet. A csapatok még menetben vannak, számos egység már közel a koncentráls tésréghöz és csupán a „harc” kezdetének időpontja ismeretlen.

Egy hét A VILÁGPOLITIKÁBAN

Az elmúlt hét legjelentősebb eseménye az Egyesült Nemzetek Szervezete közgyűlése 22. ülészakájának megnyitása volt, amelyen elsőként U Thant főtitkár terjesztette elő beszámolóját, rámutatva, hogy a tavalyi ülésszak óta rosszabbodott a nemzetközi helyzet — s ennek okai közé a Vietnam elleni agresszió kiterjesztését és a közel-keleti háborút sorolta.

Új szovjet dokumentumok a világszervezet előtt

S ezzel máris rátérünk arra a fő kérdésre, amely ugyan nem szerepel az ENSZ-közgyűlés napirendjén, és kivülrik a világszervezet illetékességén, de amely máris rányomja bélyegét a mostani közgyűlésre: véget kell vetni a vietnami agressziónak!

Gromiko szovjet külügyminiszter péntek délelőtti felszólalása jelentette a legnagyobb eseményt az ENSZ-közgyűlés ülészakájának első hetén. Nagy érdeklődést keltett a Gromiko által bejelentett két szovjet dokumentumtervezet, a nukleáris fegyverek használatának megtiltásáról és az agresszió fogalmának pontos meghatározásáról. Várható, hogy a Szovjetunió mindkét határozattervezete jelentős helyet foglal el a közgyűlés vitájában.

Az ENSZ delegátusai körében egyébként szinte egyöntetű az a vélemény, hogy Goldberget amerikai küldött csütörtöki beszéde semmiért sem mozdította elő a legfontosabb kérdések megoldását „sőt merev magatartást tükröz, éppen a legfontosabb problémával, Vietnammal kapcsolatban.

Az idén — elsőként a világszervezet történetében — egy szocialista ország, Románia külügyminiszterét választották a közgyűlés elnökévé. Ez mindenképpen, a világban és az ENSZ-ben az elmúlt évtizedben végbenment változásokat tükrözi.

Washingtoni provokációs tervek

Az amerikai hatóságok azonban éppen a közgyűlésre érkező kubai küldöttség feltartóztatásával, diplomáciai csomagjait átkutatásával próbálták zavart kelteni, de a kísérlet visszafelé sült el. Az ENSZ-titkár végül is vizsgálatot rendelt el az ügyben.

A kubai ENSZ-küldöttség elleni provokáció nem elszigetelt jelenség, hanem szervező része annak a hadjáratnak, amely napjainkban újult erővel folyik a szabad Kuba ellen. Washingtonban éppen az ENSZ-közgyűlés ideje alatt tanácskoznak az Amerikai Államok Szervezetének külügyminiszterei, hogy kiterjesszék a Kuba-ellenes embargót, egyes amerikai szenátorok pedig nyíltan újabb blokádöt követelnek a forradalmi Kuba ellen.

Az Egyesült Államok, a nemzetközi légrék további

mérgezése érdekében, kiroszakolta az ENSZ-ben az úgynevezett „koreai kérdés” napirendre tüzését. A világszervezet jogtalanul avatkozott be a koreai népre tartozó kérdésekbe, ahogyan tizenhét esztendővel ezelőtt jogtalanul küldték az úgynevezett ENSZ-csapatokat, köztük az amerikai intervenció sereget harcba a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság ellen. A közgyűlés napirendjére felvette a júniusban összehívott rendkívüli ENSZ-közgyűlésen szereplő közel-keleti konfliktus, az izraeli agresszió kérdését is, amelynek megoldásában a megfigyelők előrehaladást remélnék, noha a Szezi-csatornánál ismételt tűzharca került sor. Ezzel kapcsolatban figyelemre méltó, hogy a szerdai kairói lapok vezető helyen ismertették U Thantnak azt a hat elvét, amelyben a megszállt területek kiürítésének követelése mellett a körzet államainak létezéséhez való joga és minden állam számára a nemzetközi vizeken való szabad hajózás is szerepel. Ez az első eset, hogy az Egyesült Arab Köztársaság újságjai olyan indítványokat közöltek, amelyek Izrael közvetett elismerését javasolják.

A Kiesinger-kormány védekezésére szorul

Európában még nem ülték el De Gaulle francia elnök lengyelországi látogatásának „hullámai”, s változatlanul visszhangzanak az Odera-Neisse-határ véglegességét kinyilatkoztató beszédei. Bonnban újabb viták váltott ki De Gaulle állásfoglalása, s a nyugatnémet belpolitikában a kereszténydemokraták politikások egy része most Brandt külügyminisztert és a szocialdemokrata pártot vádolja, amiért „beleestek a realitás gödrébe”.

Végeredményben Bonn védekezésére szorult a határok kérdésében, s védekezésre készítette a Kiesinger-kormányt a Német Demokratikus Köztársaság kormányának újabb kezdeményei is. Az NDK Népi Kamarájának a heti ülésén — amelyen ratifikálták az európai biztonság érdekében az NDK és Magyarország, illetve az NDK és Bulgária között létrejött barátság-egyezményekről és az erőszak alkalmazásáról való kölcsönös lemondásról. Az ezzel kapcsolatos bonni minisztertanácsról kiszivárgott hírek szerint Kiesinger válaszolni fog Stoph indítványaira, mert Bonn ma már nem akarja vállalni az ilyen módon létrejött párbeszéd megszakításának felelősségét. A válasz azonban kitér majd a lényeges kérdések elől.

Sebes Tibor

Az AASZ Kuba-ellenes értekezlete

● **Washington (Reuter, AP)**
 Az AASZ külügyminiszter-főtáncoskázusok Washingtonban.

Rusk amerikai külügyminiszter négy pontos programot terjesztett elő Kuba elszigetelésére.

Az általános vita szombati befejezése után, a Reuter jól értesült forrásokra hivatkozó jelentése szerint, a miniszterek zárt ajtók mögött próbálják „meggyúzni” a chilei és a mexikói küldöttséget, hogy járuljon hozzá a Kuba ellen hozandó keményebb intézkedésekhez.

Szovjet segítség a VDK-nak

● **Moszkva (TASZSZ)**
 A Szovjetunió 1968-ban repülőgépeket, rakéta légharító fegyvereket, tüzéségi és löfegyvereket, hadianyagot szállít a Vietnami Demokratikus Köztársaságnak, továbbá gépi felszereléseket, közlekedési eszközöket, kőolajtermékeket és egyéb árukat, amelyek a köztársaság védelmi képességének további növekedéséhez, gazdaságának fejlesztéséhez szükségesek.

A fentieket a Moszkvában lezajlott szovjet-vietnami tárgyalásokról szombaton kiadott közlemény jelenti be, ismertette a tárgyalások eredményeként szombaton a Kremlben aláírt egyezményt, amelynek értelmében a

Szovjetunió ténylegkülső segítyt, továbbá újabb hiteleket nyújt a VDK-nak.

A szovjet kormány szombaton fogadást adott a VDK Moszkvában tartózkodó gazdasági kormányküldöttségének tiszteletére, amelyet Le Than Ghi miniszterelnök helyettes vezet. A fogadáson Koszigin miniszterelnök és Le Than Ghi pohárköszöntőt mondott.

A VDK küldöttsége az esti órákban elutazott a szovjet fővárosból.

A VDK vezetői: Ho Si Minh, Le Duan, Truong Chinh és Pham Van Dong a Szovjetunió vezetőihez intézett táviratukban mondtak köszönetet a szovjet nép segítségéért.

Tanácskozás Bonnban a Stoph-levelről

● **Bonn (MTI)**
 Kiesinger kancellár és Wehner össznémetügyi miniszter pénteken négyesemléti megbeszélésre ült össze, amelynek témája a Stoph-level és az NDK-kormányfőnek a népi kamara ülésén mondott beszéde volt. A megbeszélésről nem adtak ki közleményt, de az MTI tudósítójának értesülése szerint megegyezés született arról is, hogy Bonnban ki kell neveznie egy megbízottat, aki az NDK kormányának megbízottjával megkezdhetné az előkészítő tárgyalásokat.

Véres harcok a kínai tartományokban

● **Moszkva (TASZSZ)**
 Kínából érkező jelentések szerint az ország sűrűn lakott tartományainak lakossága makacsul ellenáll a maoista vezetőség szeptember 5-i parancsának, amely követeli a „zsákmányolt” puskák, hadianyagok, katonai autók, valamint egyéb fegyverek „beszolgáltatását”. A katonai egységeknek az a kísérlete, hogy érvényt szerezzenek ennek a parancsnak, véres összeütközésekhez vezetett Senhszi, Szecsuan, Csiangsu és Csecsiang tartományokban. Hírek szerint Senhszi tartomány fő-

városában, Hszianban ezekben az összeütközésekben mintegy ezer ember pusztult el. A „vörösgárdisták” által Pekingben terjesztett röplapok arról számolnak be, hogy Hopej tartományban „gonosz elemek bekevertve tartják Mao forradalmi lázadóit”. Hantan városban a lázadókat megfosztották a vízellátástól és az ételmiszer-utánpótlástól. Ugyanezek a röplapok jelentik, hogy „Mao gárdistáinak” egy csoportja elpusztult a szecsuan orvosi főiskola lángoló épületében, de nem adta meg magát az ellenségnek.

Ezekkel a jelentésekkel hozzák összefüggésbe a tartományi lapokban megjelent cikkeket, amelyek hol a polgárháború lehetőségéről számolnak be, hol azt írják, hogy a polgárháború már „tombol”.

A sanghaji rádió jelentéseiből kitűnik, hogy folytatódik a leszámolás a Maoval ellenfeleivel. Szeptember 21-én a város főterén 13 ember fölött ítéletek, egyet halálra ítélték és azonnal kivégezték, a többi életfogytiglani börtönbüntetést kapott.

A Csombét szállító gép pilótáit szabadon engedték

● **Algír (UPI)**
 Az algériai kormány szombaton este szabadon bocsátotta azt a két angol pilótát, akik a Csombét szállító gépet vezették, amikor június 30-án leszállításra kényszerítették őket Algériában.

Siklós János:

A Furka hágó alatt

I. A csónakos ember

A Lichtenstein hercegség határorszámjában, egy vadusi (a 16 000 lakosú nagyhercegség fővárosa Vaduz) gépkocsit rámoztak ki. Az üléseket, meg az ajtókaripót fessegették a fiánciá emberel, amikor odaértünk. A hercegség állampolgára szolgálatkészen hajította végre a vámhivatalnok utasításait, nyitogatta a bőrdöket, mutogatta a csomagokat.

A hivatalos közegek mellé sürdörögtem és érdeklődtem e nagy vámvizsgálat okáról. Készségesen felvilágosítottak; itt az a szokás, hogy „kiszúrunk” egy-egy külföldről hazaérkező kocsi és azt tetőtől talpig megvizsgálják. S ha a behozatal szempontjából tiltott dolgot találnak, akkor jaj a csalónak... Miután ezt megérdeklődtem, arra kértem felvilágosítást, hogy mit szól ehhez a vadusi lakos? Erthetetlennek találták kíváncsiságomat, de aztán egy udvarias mosoly kíséretében azt felelték, hogy „természetesnek találja”.

Nyomban elhatároztam, hogy nem írok riportokat, útijegyzeteket, mert a magyar állampolgár még majd hitetlenkedik, hogy Nyugatban a honiak nem morognak a saját váthatóságuk intézkedéseiről. (Vigyázat: nem külföldi túristáról, saját lakosról van szó, a kettő között különbséget tessenek a turista javára.)

Akkori elhatározásomat nem változtattam meg. Csupán a nyári kánikulában, itt a tisztai fűzesek árnyékában emlékeztetőül leírtam néhány ember érdekes vonását, s a magam furcsa helyzetét.

Az első azzal kezdődik, hogy a Boden tó partján, három ország — Svájc, Ausztria, Nyugat-Németország — határán letáboroztunk. Késő délután volt. A parton a motorcsónokok között overális ember matatott. Szemügyre vettem a kis hajókat, motorokat, mire a férfi megkérdezte, hogy milyen náciból jöttem. Magyarból, mondtam neki. S elkezdtem dicsérni a hétszázötven, ezer köbcentis motorokat. Fölvillant a szeme a mokány, szöke svájcinak és ajánlotta, hogy szívesen fordulj egyet a vízben, üljünk be a csónakba. Alig mentünk néhány száz métert, csurómvizek lettünk. A széles idő olyan mély hullámokat vert, hogy a vízta-rej az ölkünkben ült el.

Semmi baj, szót a jókötésű ember és egy fehér jachtóhoz kanyarodott, hozzákötötte a csónakját, föllépett és egy rövid létrát helyezett a végére. Szálljunk át — sürgetett bennünket. A motorcsónakra horgonyt vetett és elindultunk a jachton. Addig nem is volt semmi hiba, amíg a fedélzetet, azután lent a hálófülkét, étkezőhelyi-

seget, konyhát tanulmányoztuk, de amikor befordult a tóba ömlő Rajnába; kezdetem gyanút fogni: miért megyünk ki a tóból? Itt valami nincs rendben — gondoltam magamban.

Lüdbörös karunk elárulta, hogy fáznak a tulajdonos odaintett, hogy fogjam a kormánykereket és a folyó közepén maradjak. Lement a konyhába, poharakkal és egy nagy flakóval tért vissza; — jó erős rajnai, ígyünk — öntögette az öblös poharakba. Most már minden kétséget kizáróan látom, valamiféle kelepcebe kerülünk. Hova akar bennünket elvinni? Olyan messzire vagyunk autótól, sátruktól, hogy meg se találjuk...

Eszembe jutott anyám intése: „kisfiam, idegen emberekkel soha ne menj el, akármilyen mézes-mázos is a szavuk, ne higgyél nekik”. Mindig betartottam ezt az anyai tanácsot, másként nem is lehettem volna ilyen gyanakvóan jó magyar. De most elvette az eszemet ez a motorcsónak. Újra ittam egy jó pohár rajnait, aztán — nem volt más fegyverem — megmarkoltam a halalakú bicskát. Megpróbáltam egy kézzel a zsebem kinyitni, de sajnos nem sikerült.

Már egészen elhagyott vidéken kanyarogtunk. Baloldalon hegyek, jobb oldalt széles sással-láppal szegélyezett síkság.

Először megpróbáltam vállatára fogni az izmos, derűs férfit. Kérdősködtem. Elmondta, hogy mechanikus és műhelyben heti öt napot dolgozik, reggeltől késő éjjelig. Elvégez két heti munkát is. De a szombat meg a vasárnap mindig szabad. Kora tavasztól késő őszig a vizen él. Ez a mániája.

— Miért tart két csónakot — kérdeztem.

— Alkalmazkodni kell az időjárás-hoz.

— Drága az ilyesmi.

— Nagyobbrészt én csinálom. Csak a motorokat hozatom Svédországból.

— En is csónakos vagyok — szövögettem a beszéd fonatát.

— Milyen motorral jár?

— Pannóniával, kérem szépen.

— Ezt még nem hallottam.

— Pedig világmárka. Európabaj-nokságokat nyernek vele.

— Hogy lehet az? Mindem cégtől van perspektusom.

— Ja kérem, ez egy új magyar cég.

— A címét ideadná?

Megijedtem. Most már nem attól, hogy hová-merre megyünk, mert közben visszafordultunk a folyón. Óvatossan elengedtem a bicskát, izzadt tenyeremet törölgettem a zsebkendővel.

Címet adjak? De milyen címet?

Azt csak nem mondhatom, hogy Vidács István, Szeged, Vidám Park, mert mi történnék akkor, ha ez a motormániákus svájci mechanikus prospektust kér és küldenek neki egy fényképet a körhinta lovasfiguráiról.

— Majd szólok nekik, hogy küldjenek. Tudja, az a helyzet, hogy most egy egészen új konstrukciót készítek. Valami rendkívüli fölhajtó erejű motort, de még a nullszériánál tartanak. Azt hiszem, ötszáz köbcentis, de legalább negyven lóerővel bír.

— Sajnálom, igazán sajnálom — válaszolt elszomorodva.

Most megtapasztaltam, hogy az igazi hobbista a világ minden táján egyforma; lehet az bélyeggyűjtő, futballdrucker, motorcsónakos, halász, vadász, galambász, muzsikos és a jó-ég tudja mi minden. Nem is egész ember, aki nem mániákus negyven éves korra. Akkor már újra érdemes belefogni a játékba, mert nemsokára megjön a második gyerekkor. Csak az, már inkább nyugós, mint örömos.

— Szép ez a tó. Kijönni a közepére, aztán egész nap olvasni a csónokban — próbáltam vidítani.

— Nem olvasok. Nincs idő, meg drága is a könyv, nem telik.

— Nem telik?

— Nem. Itt úgy van, hogy két ilyen csónak adja több mint tizenkét autóté.

— Nálunk ilyesmi nincs.

— Az egy jobb ország akkor, mert itt az autó munkaeszköz, a motorcsónak meg luxusnak számít.

Na szép kilátások, ha erre otthon rájönnek, biztosan bevezetik a luxusadót. Ezért az ilyesmit nem igen szabad mondani.

Sötétedett, mikor visszaérkeztünk a kiindulási pontra. Hálálkodtunk, hogy ilyen elményben részesített bennünket.

— Viszonzásképpen, ha egyszer Magyarországra jön, keressen meg minket is, mert a Pannóniát ott lehet kipróbálni a legbiztonságosabban — mondtam a mechanikusnak.

Hálálkodásunkat figyelmen kívül hagyta. Azon örvendezett, hogy megmutathatta külföldieknek az ő motorcsónakjait. Olyan boldog volt elismerő, dicsérő szavaink nyomán, hogy lefutott a konyhába és egy újabb üveg rajnaival jött föl a fedélzetre.

— Igyunk még egy pohárral! — töltögette a poharakba.

— Igyunk!

— S ha bármikor erre járnak, keressen meg, örülök, ha megírtatnak nekem.

Már a parton jártam, amikor eszembe jutott, hogy valami emléket kéne adni ennek a svájci hobbistának. Vissza fordultam, kivettem a zsebből a késgyáriak szép halbicskáját, kicsit megtörölgettem, aztán átnyújtottam.

— Viszonzásképpen.

Nézettem, kinyitotta, aztán örömmel köszöngtettem.

Egészen jókedvem lett, hogy végülis ilyen szerencsés módon találkoztam a szögédi bicskámmal.